

Stanowisko ZPP ws. Systemu Informacji Finansowej

3 grudnia 2020 r. został udostępniony projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (SiNF). System ten powstanie jako implementacja unijnych dyrektyw i ma usprawnić postępowanie służb w sprawach prania brudnych pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Poniżej przedstawiamy stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców w tej sprawie.

Projekt ustawy o SiNF istotnie **stanowi implementację prawa unijnego do krajowego porządku**. Głównym celem projektu jest wdrożenie dwóch dyrektyw z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Pierwsza to Dyrektywa 2018/843 z 30 maja 2018 zmieniająca dyrektywę 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. W świetle tych przepisów, każde państwo członkowskie UE ma obowiązek ustanowienia rejestru lub systemu, umożliwiającego szybką identyfikację osób fizycznych lub prawnych, które posiadają lub kontrolują rachunki płatnicze, rachunki bankowe oraz skrytki depozytowe. Druga natomiast to Dyrektywa 2019/1153 z 20 czerwca 2019 ustanawiająca zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania. Zgodnie z tą Dyrektywą, państwa członkowskie UE mają obowiązek wyznaczania organów krajowych właściwych w sprawach zapobiegania przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania, które powinny mieć dostęp do informacji przechowywanych we wspomnianym wcześniej rejestrze lub systemie wyszukiwania danych.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 projektowanej ustawy SiNF służy przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz wykrywaniu poważnego przestępstwa lub prowadzeniu postępowania karnego w sprawie poważnego przestępstwa, a także w celu identyfikacji, wykrycia lub zabezpieczenia mienia pochodzącego z takiego przestępstwa. **SinF ma ułatwić lokalizowanie składników majątkowych w związku z postępowaniami prowadzonymi przez określone organy**. Art. 11 projektowanej ustawy stanowi, że instytucje zobowiązane mają obowiązek przekazywać informacje o rachunku do SiNF w przypadku otwarcia rachunku, zmiany informacji o rachunku przekazanych do SiNF, lub zamknięcia rachunku. Ponadto art. 12 projektowanej ustawy zawiera katalog informacji o rachunkach, które mogą być przekazane do organów, i w ramach tego katalogu występują jedynie informacje o otwarciu i zamknięciu rachunków oraz informacje dotyczące tożsamości właściciela rachunku. **Katalog ten natomiast nie zawiera wzmianek nt. transakcji czy aktywów znajdujących się na rachunku**.

Zgodnie z art. 24 projektu ustawy, udostępnienie informacji zgromadzonych w SiNF może nastąpić jedynie po wskazaniu poważnego przestępstwa, w związku z którym ma nastąpić udostępnienie informacji o rachunku. **To oznacza, że SinF będzie wykorzystywany w związku toczącymi się postępowaniami, co tym samym ogranicza pole do nadużyć w wykorzystaniu systemu**.

Zgodnie z art. 5 projektowanej ustawy **organem właściwym ws. SinF jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej**. Informacje o rachunkach zebrane w SinF mogą być przekazane jedynie **tzw. podmiotom uprawnionym**. Art. 19 projektu ustawy zawiera katalog zamknięty 16 organów państwowych, które stanowią podmioty uprawnione, i są to m.in. Prokurator Krajowy, Prezesi Sądów Apelacyjnych, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, Szef Agencji Wywiadu etc.

Art. 35 projektu ustawy przewiduje karę pozbawienia wolności do lat 3 za umyślne przekazanie informacji z SinF osobie nieuprawnionej oraz grzywnę w przypadku nieumyślnego przekazania informacji. **Biorąc pod uwagę wagę danych jakie będą przechowywane w SinF, ustawodawca mógłby rozważyć bardziej surową karę za nieumyślne przekazanie informacji osobie nieuprawnionej**. Byłoby to uzasadnione w szczególności biorąc pod uwagę wąski krąg osób i podmiotów, które zostaną do SinF dopuszczone, oraz fakt, że muszą one posiadać wiedzę nt. funkcjonowania systemu by uzyskać do niego dostęp. Dodatkowo art. 36 przewiduje karę grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2 dla osób, które bez uprawnień lub z naruszeniem posiadanych uprawnień, przetwarzają informacje o rachunku. W ocenie ZPP, przepis ten wymaga doprecyzowania.

Reasumując, treść projektowanych przepisów nie wskazuje, by wyrażane w ciągu ostatnich tygodni obawy dotyczące SinF miały się zrealizować. Naturalnie, zasadne byłoby rozważenie dodatkowych, możliwie najdalej idących gwarancji przeciwko nadużywaniu tworzonej bazy i zawartych w niej informacji – w przestrzeni publicznej pojawiają się choćby propozycje wprowadzenia sądowej kontroli nad dostępem do Systemu. Uważamy, że warto poddać ten pomysł pod rozważenie i ewentualnie uzupełnić w tym zakresie przedstawiony projekt.